

Referanser: MKR/AU 06/17

Arkivsak: 17/01435-2

Saksdokumenter:

Oversikt over lutherske kirker i Norge

Kirkevekst

Sammendrag

MKR-medlem Steinar Aanstad har bedt MKR arbeide med en sak om kirkevekst for «på bakgrunn av stadig synkende dåpstill og et økende antall utmeldinger av kirken er det formålstjenlig at vi ser om det er noe vi kan lære av kirkesamfunn som er i vekst.» I første omgang ber Aanstad MKR gjennom sine utvalg eller medlemsorganisasjoner (LVF/KV) undersøke om det allerede er laget statistikk og rapporter som ser på hvilke faktorer det er som fremmer eller hemmer kirkevekst. Slike faktorer kan eksempelvis være:

- Religionsmangfold
- Gudstjenesteformer
- Politisk styresett
- Politisk stabilitet
- Befolkningstetthet
- Teologi
- Levevilkår/økonomi etc.

Dersom det ikke finnes noen relevant slike rapporter og statistikker, bør MKR se om det er mulig å få igangsatt et arbeid med å få laget noe slikt.

MKR/AU drøftet på sitt møte 07.02.2018 hvorledes MKR kan arbeide med denne saken og trakk fram følgende momenter:

- Kirkevekst har både positive og mer krevende sider.
- Det vil være viktig i arbeid med denne saken å se på kirkevekst som fenomen, og å hente inn informasjon og refleksjon fra samarbeidspartnere.
- Kirkevekst har både en dybde dimensjon og en mer numerisk dimensjon. Dette bør drøftes.
- Det kan være greit å ha et sideblikk også på trender i Norge. Hvordan møter vi utfordringene ved synkende dåpstill og medlemstill? Her finnes det norske og europeiske interessante studier.
- Det kan være nyttig å ta utgangspunkt i kirkeforståelse og tenkning rundt misjonssaken fra KM i 2012.

- Hvordan forholder vi oss til «fisking av medlemmer»? Hva skjer i det lutherske kirkemiljøet, hva gjør vi med stadig nye «oppsplittelser»? Dette kan være en sak i seg selv.

MKR/AU gjorde følgende vedtak i MKR/AU-sak 06/17:

1. MKR/AU ber sekretariatet arbeide videre med saken, i tråd med samtalen.
2. MKR/AU ber sekretariatet forberede en sak til rådsmøtet i september med arbeidstittel: «Hva skjer i det lutherske kirkemiljøet i Norge, hvordan ser det ut i 2017, og hvilken strategi har vi i møtet med stadig nye lutherske «kirkedannelser» (eller «oppsplittelser»).»

På MKR-møtet nå i mars konsentrerer vi oss om første punkt i vedtaket.

Pkt. 1 i AU-vedtaket

MKR's sekretariat har tatt kontakt med styret i Egede Instituttet for å undersøke muligheten for samarbeid. Egede Instituttet er et økumenisk og selvstendig misjonsfaglig forskningsinstitutt med 24 medlemsorganisasjoner. Blant medlemmene er en rekke teologiske utdanningsinstitusjoner, misjonsorganisasjoner og kirkesamfunn. Oslo bispedømmeråd er medlem, og Mellomkirkelig råd er observatør. Dette gir mulighet for et bredt samarbeid om spørsmål knyttet til kirkevekst, misjon, evangelisering og religionsdialog. Egede Instituttets styre viste interesse for et slikt samarbeid og avventer konkrete planer.

Etter en fase med innhenting av statistikk, fakta og erfaringer fra andre kirker rundt om i verden, må vi drøfte hvorledes Den norske kirke kan inspireres og dra lærdom av andres erfaringer om hva som skal til for å skape kirkevekst. Da vil det være naturlig med et nært samarbeid med Kirkerådets arbeid med menighetsutvikling.

Pkt. 2 i AU-vedtaket

En sak om nye lutherske kirkedannelser i Norge er også aktuell for Kirkerådet. I tillegg til teologi og lærespørsmål, kan en slik sak komme bort i mange ulike problemstillinger, som også omfatter misjonsorganisasjoner, nye menighetsdannelser, valgmenigheter, internasjonale menigheter m.m. Avdeling for menighetsutvikling i Kirkerådet arbeider allerede med disse problemstillingene, og på dette saksfeltet må rådene samordne sitt arbeid. Trolig er det derfor litt for tidlig å fremme en sak til MKR-møtet alt i september.

Vårt Land har laget en oversikt over de ulike lutherske kirkene i Norge som er finnes i lenken (*se vedlegg*).

MKR-rådet bes om å gi innspill og føringer til hvorledes sekretariatets arbeider videre med en sak om kirkevekst samt med en sak om nye lutherske kirkedannelser fram mot MKR-møtet i september.

Forslag til vedtak

1. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta med følgende innspill i det videre arbeid med en sak om kirkevekst:

.....

2. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta med følgende innspill i det videre arbeid med en sak om nye lutherske kirkedannelser:

.....

Trenger du et alternativ til Den norske kirke?

Vi gir deg oversikten over lutherske kirker i Norge.

Jan Arild Holbek Publisert: 15. februar 2017 jan.arild.holbek@vl.no

Vårt Land har kartlagt terrenget, og kan presentere et utvalg på 12 eksisterende, lutherske kirker og trossamfunn i dagens Norge. Om en måned er sannsynligvis enda et luthersk trossamfunn etablert – med utgangspunkt i Normisjon i Agder.

Den Evangelisk Lutherske Frikirke

Leder: Synodeformann Jarle Skullerud

Andre profilerte personer: Arnfinn Løyning, Jan Gossner, Per Eriksen, Hilde Margrethe Sæbø Fjeldstad, Sven Aasmundtveit.

Antall medlemmer: 18.878 tilskuddstellende medlemmer i 2016.

Antall menigheter: 81 menigheter spredt rundt i hele landet.

Historikk: Frikirkens første menighet ble stiftet i Moss i 1877. På 1800-tallet var det mange som arbeidet for å forandre statskirken. Folk syntes det var galt at staten skulle styre kirken, blant annet ved å utnevne prester. De reagerte også mot massealtergang og tvungen konfirmasjon.

Samarbeidsrelasjoner: Er med i Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME), Evangelisk Luthersk Nettverk, i Norges Kristne Råd og Det lutherske verdensforbund.

Det Evangelisk Lutherske Kirkesamfunn

Leder: Tilsynsmann Rolf Ekenes

Andre profilerte personer: Ulf Asp, Jan Bygstad, Johannes Hermansen, Gunnar Johnstad

Antall medlemmer: 3.177 tilskuddstellende medlemmer i 2016.

Antall menigheter: 12 menigheter i Oslo, Østfold, Vestfold, Telemark, Buskerud, Rogaland og Hordaland. Driver også fem kristne friskoler.

Historikk: Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK) er Norges eldste lutherske frikirkesamfunn, ble dannet i 1872

Samarbeidsrelasjoner: Er med i Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME), Nettverk for evangelisk-luthersk kirkesamarbeid, Evangelisk Luthersk Nettverk og er observatør i Norges Kristne Råd.

Det evangelisk-lutherske stift

Leder: Biskop Thor Henrik With

Andre profilerte personer: Erik A.H. Okkels, Richard Skollevoll

Antall medlemmer: Har ikke medlemsliste, men arbeider med registrering av faste nattverddeltakere.

Antall menigheter: I Trondheim, Tromsø, Balsfjord, Kautokeino og Drammen.

Historikk: Har røtter i «valgmenighetene» som ble etablert i Nord-Norge med Børre Knudsen som biskop. De tre menighetene i Nord-Norge med Knudsen som biskop, ble i 2013 reorganisert. Thor Henrik With, som hadde vært ordinert prest i Den norske kirke og generalsekretær i Samemisjonen, ble ny biskop.

Har ikke søkt om registrering som trossamfunn.

Samarbeidsrelasjoner: Er med i Nettverk for evangelisk-luthersk kirkesamarbeid. Har alter- og prekestolsfelleskap med Misjonsprovinsen i Sverige og Det evangelisk-lutherske Misjonsstiftet i Finland.

Den Lutherske Kirke i Norge (Messiaskirken)

Leder: Fungerende biskop Torkild Masvie

Andre profilerte personer: Olav Berg Lyngmo, Nils Borge Teigen, Alf Danbolt

Antall medlemmer: 49 tilskuddstellende medlemmer i 2016.

Antall menigheter: Det er og har vært kirkelig pastorbetjening følgende steder siden oppstart Oslo, Bergen, Volda, Lofoten, Alta, Kautokeino og Tomter. var pioner i Norge ved uttesting av flerstedsmenighet fra 2008

Historikk: Historien til kirkesamfunnet og menigheten i Oslo, kalt Messiaskirken, er sammenfallende. Oslo-menigheten ble startet i 2005 med støtte fra menigheter i Missourisynoden i USA.

Samarbeidsrelasjoner: Er medlem i Nettverk for evangelisk-luthersk kirkesamarbeid og International Lutheran Council. Er i kirkefelleskap med The Lutheran Church - Missouri - synoden i USA, Den Evangelisk Lutherske Kirke i Latvia, Den Ingermanlandske Evangelisk-Lutherske Kirke i Russland.

Norges Bibelkirke

Leder: Pastor Arve M. Abelsen

Andre profilerte personer: Odd Eivind Høyvik

Antall medlemmer: Omlag 20.

Antall menigheter: 0

Historikk: Ble stiftet i oktober 2016 og ble godkjent som trossamfunn av Fylkesmannen i Rogaland i januar i år. Ønsker å bli landsdekkende trossamfunn særlig for misjons- og bedehusfolk, men uten egen aktivitet. Presenterer seg på nettsiden som «et bibeltro alternativ til trossamfunnet Den norske kirke, som har forvrengt og forkastet Bibelen, Guds hellige sanne, levende ord».

Samarbeidsrelasjoner:

Den Norske Kirke i eksil

Leder: Fungerende biskop Ludvig Nessa

Andre profilerte personer:

Antall medlemmer: ?

Antall menigheter: 1

Historikk: Den Norske Kirke i eksil, også kalt Strandebarm prosti, er et resultat av kampen mot abort. Det ble stiftet 1. påskedag i 1991 av prestene Børre Knudsen, Per Kørner og Ludvig Nessa. Alle disse prestene var ordinerte prester i Den norske kirke, men de ble avsatt ved dom og mistet presterettighetene i dette kirkesamfunnet. Knudsen hadde særlig ansvar for Nord-Norge, Kørner for Vestlandet og Nessa for Østlandet. I 2008 gikk Børre Knudsen av som biskop, i etterkant av intern strid mellom Nessa og menighetene i nord. I 2014 døde Knudsen.

Høsten 2016 frasa Per Kørner seg «alt ansvar når det gjelder styringen av Den norske kirke i eksil», på grunn av sykdom. Einar Stjernholm Bryn som de siste årene har ledet gudstjenestearbeid i Oslo og flere andre byer på Østlandet, har også sagt opp sin stilling i Den norske kirke i eksil. I praksis er det nå nesten bare virksomhet i menigheten i Frederikstad

Samarbeidsrelasjoner: Har nattverdfellesskap med Den bibel-troende norske kirke.

Den bibel-troende norske kirke

Leder: Prest og leder Ivar Kristianslund

Andre profilerte personer:

Antall medlemmer:

Antall menigheter: 1 – Bibelkirken på Ås (i Follo)

Historikk: «På grunn av flere strukturelle forandringer i Den norske kirke i eksil, er ledelsen blitt enig med Ivar Kristianslund om at arbeidet på Ås utskilles som en fri og uavhengig enhet,» het det i en melding i oktober 2016 på nettsiden til den nye kirken. I fortsettelsen står det: «Begge kirker er blitt opprettet fordi de avviser vranglæren som mer og mer har tatt overhånd i Den norske kirke.»

Samarbeidsrelasjoner: Har nattverdfellesskap med Den norske kirke i eksil, men presiserer at «den er helt uavhengig av» Den norske kirke i eksil.

Den evangelisk lutherske bekjennelseskirke

Leder: Asbjørn Hjorthaug er menighetsprest for Den Lutherske Menighet på Knapstad i Østfold, og ordfører i styret for den norsk-svenske kirken

Andre profilerte personer:

Antall medlemmer: Har 13 tilskuddstellende medlemmer i Norge i 2016.

Antall menigheter: 1 menighet i Norge og 2 i Sverige.

Historikk: Kirken ble dannet i Sverige i 1974 i Sverige, og etablerte menighet i Norge i 1978. Fikk sitt nåværende navn i 1990.

Samarbeidsrelasjoner: Er observatør i Nettverk for evangelisk-luthersk kirkesamarbeid

---

Den lutherske Bekjennelseskirke

Leder: Tor Jakob Welde og Egil Edvardsen er pastorer

Andre profilerte personer:

Antall medlemmer: ?

Antall menigheter: To, i Stavanger og Avaldsnes.

Historikk: Fikk sin første menighet på Karmøy (Den lutherske forsamling i Avaldsnes) i 1978. Fra 1978 til 2009 var Den Lutherske Bekjennelseskirkes menigheter i Norge medlemmer av Lutherska Bekännelsekyrkan i Sverige. Ved det første kirkemøtet, i 2009, ble Den Lutherske Bekjennelseskirke i Norge organisert som et eget selvstendig kirkesamfunn med eget kirkestyre og egen kirkeordning.

Samarbeidsrelasjoner: Står i kirkefellesskap med lutherske bekjennelseskirker i Sverige, USA og Tyskland. Har vært medlem av en lutherske verdensorganisasjon (Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferanse KELK) siden denne ble opprettet i 1993.

NLM trossamfunn

Leder: Ole Kristian Sameien er styreleder

Andre profilerte personer: Øyvind Åsland, Øystein Engås, Birger Helland, Jon Kvalbein, Asbjørn Kvalbein og Aud Kvalbein.

Antall medlemmer: NLM Trossamfunn hadde ved siste årsskifte 686 medlemmer. Ett år tidligere var medlemstallet 167.

Antall menigheter:

Historikk: Norsk Luthersk Misjonssamband er en selvstendig organisasjon, etablert i 1891. Er Nord-Europas største misjonsorganisasjon, med visjonen «Verden for Kristus». I 2015 vedtok organisasjonens generalforsamling å etablere NLM trossamfunn. Det innebærer ikke at NLM blir en frikirke. Men de av organisasjonens medlemmer som ønsker kan melde seg inn i trossamfunnet, som nærmest er et kirkerettslig medlemsregister uten egen aktivitet. De fleste av NLMs over 50.000 aktive tilhører Den norske kirke

Samarbeidsrelasjoner: NLM er med i Evangelisk Luthersk Nettverk og Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME).

ImF trossamfunn

Leder: **Erik Furnes** er formann i trossamfunnet og generalsekretær i Indremisjonsforbundet.

Andre profilerte personer:

Antall medlemmer: ImF Trossamfunn hadde ved siste årsskifte 749 medlemmer. Ett år tidligere var medlemstallet 455.

Antall menigheter:

Historikk: I 1898 ble det vestlandsk indremisjonsforbund stiftet. I 2009 vedtok generalforsamlingen i organisasjonen å opprette et eget trossamfunn, ImF Trossamfunn. Dette er et formelt tilbud til de som ønsker å være kirkerettslig registrert, og som ikke ønsker å være det gjennom andre kirkesamfunn. Det er ingen egen aktivitet i trossamfunnet.

Samarbeidsrelasjoner: ImF er med i Evangelisk Luthersk Nettverk og Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME).

Den norske kirke

Ledere: Bispemøtets preses Helga Haugland Byfuglien og Kirkemøtets leder Kristin Gunleiksrud Raam.

Andre profilerte personer: Kong Harald, Jens-Petter Johnsen, Kristine Sandmæl, Ole Chr.

Kvarme, Halvor Nordhaug

Antall medlemmer: 3,8 millioner

Antall menigheter: 1215

Historikk: Den lutherske reformasjonen kom til Danmark-Norge i 1536-37. I 1537 fastsatte kongen den evangelisk-lutherske tro som tvillingrikenes offisielle religion. De neste 200 år ble norske kirkesaker administrert av sentrale, regionale og lokale statlige organer som samtidig var kirkelige organer. Grunnloven av 1814 fastsetter at den evangelisk-lutherske tro skal være kongerikets offisielle religion. Særlig i løpet av de siste 50 år er det kirkelige selvstyret sterkt utvidet. 21. mai 2012 ble Norges Grunnlov endret. Etter 500 år skulle ikke staten lenger holde seg med én religion. Bakgrunnen for grunnlovsendringen var stat/kirkeforliket, der alle Stortingets partier i 2008 gikk inn for avvikling av det statlige kirkestyret. Den norske kirke er ikke lenger en statskirke og en statsinstitusjon, men en fri kirke og et trossamfunn blant mange. Samarbeidsrelasjoner: Er medlem i Norges Kristine Råd, Det lutherske verdensforbund Kirkenes Verdensråd, samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

UNDER ETABLERING

Norkirken, med utgangspunkt i Normisjon region Agder

Andre profilerte personer: Kurt Hjemdal, Tove Rustan Skaar, Geir Ivar Bjerkestrand

Antall medlemmer og menigheter: ?

Historikk: Normisjon er en sammenslutning av Indremisjonsselskapet og Santalmisjonen.

Lokal- og regionleddene har en fri stilling i relasjon til hovedorganisasjonen. I Normisjon har uroen over den teologiske utviklingen i Den norske kirke og behovet for å få en alternativ kirkerettslig tilknytningsform, vært sterkest i Normisjon på Sørlandet. Regionårsmøtet 2016 vedtok å utrede spørsmålet om etablering av trossamfunn med utgangspunkt i Normisjon i sør. Nå har utredningsutvalget gjort jobben, levert utkast til vedtekter og ordninger, og fått tilslutning til forslaget om trossamfunnsetablering fra regionstyret. Regionårsmøtet 25. mars avgjør saken. Initiativtakerne sier at det mange steder rundt i landet er interesse for å bli medlemmer i trossamfunnet med utgangspunkt i Normisjon i sør.

Samarbeidsrelasjoner: Normisjon region Agder, Normisjon nasjonalt

AddThis Sharing Buttons

Share to FacebookShare to TwitterShare to E-postShare to Mer...

Nyhet

Vårt Land har kartlagt terrenget, og kan presentere et utvalg på 12 eksisterende, lutherske kirker og trossamfunn i dagens Norge. Om en måned er sannsynligvis enda et luthersk trossamfunn etablert – med utgangspunkt i Normisjon i Agder.
